

Pärnumaal, Tõstamaa Kihelkonnas 4. mail 2025. aastal

Pärnumaa Põlisrahvas Seltsing

Otsus

Edastada teatis Pärnumaa põlisrahva olemasolust ja meie õiguste rikkumistest alljärgnevatele asutustele ja nende esindajatele.

- Kaitseministeerium ja selle esindaja kaitsetööstuse erinõunik Indrek Sirp
- Riigikogu riigikaitsekomisjon ja selle esimees Kalev Stoicescu
- Riigikogu keskkonnakomisjon ja selle esimees Yoko Alender
- Pärnu linnavalitsus ja selle esindaja linnapea Romek Kosenkranius
- Pärnu linnavolikogu ja selle esindaja volikogu esimees Siim Suursild
- Tõstamaa osavallakogu ja selle esimees Anu Randmaa
- Eesti Vabariigi õiguskantsler Ülle Madise
- Eesti Vabariigi president Alar Karis

Tuginedes

- ÜRO 10.12.1948 inimõiguste üld-deklaratsioonile,
- Euroopa 04.11.1950 inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonile,
- ÜRO Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni ILO 07.06.1989. konventsioonile nr 169 põlisrahvaste ja hõimurahvaste kohta,
- Århusi 26.06.1998 konventsioonile,
- ÜRO Peaassamblee 07.09.2007 põlisrahvaste õiguste deklaratsioonile,
- Euroopa Liidu 01.12.2009 põhiõiguste hartale,
- Euroopa Nõukogu 15.05.2017 järeldestele põlisrahvaste kohta,
- Euroopa Parlamendi 03.07.2018 resolutsioonile maailma põlisrahvaste õiguste rikkumise, sealhulgas maa hõivamise kohta,
- Põlisrahvaste vastastikusele tunnustamisele

teatame, et meie, end rahvusvahelise õiguse järgi põlisrahvana määratlenud pärnulased Pärnumaa ajaloolistest piiridest, endiste Läänemaa ja Sakala muinaskihelkondade maadelt, oleme endiselt olemas. Meie esinduskogu on jõudnud üksmeelsele otsusele, et meie õiguseid on rikutud ja meie elukeskkond ning esivanemate pärand on ohustatud seoses kaitseministeeriumi tegevustega kaitsetööstuspargi kavandamisel Pärnu 1 alale.

Õiguste rikkumine seisneb kaitsetööstuspargi ja laskemoonalao riikliku eriplaneeringuga Pärnu 1 alale, teiepoolse kavatsusega alustada meie maadel laskemoonalao ja kaitsetööstuse rajamist, saamata Pärnumaa Põlisrahvalt eelnevat vaba ja informeeritud nõusolekut.

REP Pärnu 1 alal seab suurde ohtu rohevõrgustiku tuumala, mille eesmärk vastavalt planeerimisseadusele (PlanS § 6 p 17) on eri tüüpi ökosüsteemide ja maastike säilimist tagav ning asustuse ja majandustegevuse mõjusid tasakaalustav looduslikest ja poollooduslikest kooslustest koosnev süsteem, mis koosneb tugialadest ja neid ühendavatest rohekoridoridest.

Lisaks rohevõrgustikule on ohus Pärnumaa Põlisrahva turvalisus, seoses esmaseks sõjaliseks sihtmärgiks saamisega. Samuti saab ohustatud üldine inimväärne elukeskkond seoses mürasaaste, õhureostuse, põhjavee ja veekogude saastumisohu, metsade hävimise ja kogu looduslähedase elukorralduse kadumisega.

Kasutades, kaitstes ja vajadusel jõustades õigust põlisrahva vabale, eelnevale ja informeeritud nõusolekule taotlemise teilt kõikide tegevuste lõpetamist kuni meie õiguste rikkumine on lõppenud, see tähendab, et Pärnumaa põlisrahva esinduskogult on saadud konsensuslik, eelnev vaba ja informeeritud nõusolek Pärnumaal eelpoolnimetatud tegevuste elluviimiseks.

Tegutsedes põlisrahvaste maadel viisil, mis meie elukeskkonda ja elulaadi vaieldamatult mõjutavad ja ohustavad, tuleb ÜRO Põlisrahvaste õiguste deklaratsiooni kohaselt saada põlisrahvastelt eelnev vaba ja informeeritud nõusolek. Sellel deklaratsioonile on Eesti Vabariigi nimel ka allkiri antud.

Alljärgnevalt oleme toonud välja deklaratsioonist punktid, mis meie väiteid põlisrahva õiguste rikkumisest kinnitavad:

Artikkel 32

1. Põlisrahvastel on õigus määratleda ja arendada oma eelistusi ja strateegiaid oma maade või territooriumide ja muude varade arendamisel.

2. Riigid konsulteerivad ja teevad heas usus koostööd asjaomaste põlisrahvastega nende endi esindusasutuste kaudu, et saada neilt vaba ja informeeritud nõusolek enne mistahes projekti heakskiitmist, kui see puudutab põlisrahvaste maid või territooriume ja muid varasid.

3. Riigid kehtestavad tõhusad mehhanismid õiglaseks ja ausaks heastamiseks mistahes taolise tegevuse puhul ja kasutusele võetakse kohaseid meetmeid, et tõrjuda kahjulikke mõjusid keskkonnale, majandusele, sotsiaalsele, kultuurilisele või vaimsele pärandile.

Artikkel 8

Riigid sätestavad tõhusad kaitsemehhanismid, et tõkestada ja heastada: (b) mistahes tegevust, mille eesmärgiks või tulemuseks on põlisrahvaste maade, territooriumide või varade sundvõõrandamine;

Artikkel 19

Riigid konsulteerivad asjaomaste põlisrahvastega ja teevad nendega koostööd heas usus nende endi esindusasutuste kaudu, et saada nende vaba, eelnev ja informeeritud nõusolek, enne kui võetakse vastu ja rakendatakse selliseid seadusandlikke või halduslikke meetmeid, mis võiksid põlisrahvaid mõjutada.

Artikkel 25

Põlisrahvastel on õigus säilitada ja tugevdada oma eristuvaid vaimseid suhteid oma traditsiooniliselt omatud või muul moel asustatud ja kasutatud maade, territooriumide, vete ja rannikualadega ja teiste varadega ning toetada nende vastutust tulevaste põlvkondade ees selles suhtes.

Artikkel 26

1. Põlisrahvastel on õigus maadele, territooriumidele ja varadele, mida nad on traditsiooniliselt omanud, asustanud või muul moel kasutanud või omandanud.
2. Põlisrahvastel on õigus omada, kasutada, arendada ja hallata maid, territooriume ja varasid, mis nad omavad traditsioonilise omanduse mõistes või muu traditsioonilise asustamise või kasutamise mõistes, nagu ka neid, mida nad on muul moel omandanud.
3. Riigid annavad sellistele maadele, territooriumidele ja varadele oma tunnustuse ja kaitse. Taoline tunnustamine toimub asjaomaseid põlisrahvaste kombeid, traditsioone ja maa omamise süsteeme kohaselt austades.

Artikkel 29

1. Põlisrahvastel on õigus keskkonna ning nende maade, territooriumide ja varade tootmisvõime säilitamisele ja kaitsele. Riigid kehtestavad ja rakendavad põlisrahvaste osas taoliseks säilitamiseks ja kaitseks diskrimineerimiseta toetusprogramme.
2. Riigid võtavad tõhusaid meetmeid tagamaks, et põlisrahvaste maadel või territooriumidel ei ladustata ega hävitata kahjulikke materjale ilma põlisrahvaste vaba, eelneva ja informeeritud nõusolekuta.
3. Riigid võtavad samuti tõhusaid meetmeid tagamaks vajadusel, et põlisrahvaste tervise järelevalve, säilitamise ja taastamise programmid, nagu seda arendavad ja rakendavad rahvad, kes on kahjulike materjalide mõjualas, viiakse ellu nõuetekohaselt.

Ülalviidatud, kõigi põlisrahvaste suhtes õigusselgust loovad rahvusvahelised regulatsioonid on õiguslikult siduvad ka Eesti Vabariigile, siinsetele omavalitsusüksustele ja ettevõtlikele. Kohaliku põlisrahvana loeme kõigi nende regulatsioonidega kaasnevate kohustuste ja õiguste järgimist vältimatuks ning lahutamatuks osaks kõigist võimalikest poliitikatest, strateegiatest, planeeringutest, arengukavadest, projektidest jms, mis puutuvad Pärnumaa põliselanikesse ning nende maa- ja merealadesse ning õhuruumi.

Ka Euroopa Liidu põhiõiguste hartast tuleneb kõigile liikmesriikidele nõue, et igasuguste arendusprojektide heakskiitmise vältimatuks eelduseks on kohaliku põlisrahva kogukondade eelnev vaba ja informeeritud nõusolek nende projektide arendamiseks oma asukohaterritooriumi maismaa-, mere- või õhualadel.

Pärnumaa põlisrahva etniline identiteet ja kultuurilised väärtused on lahutamatult seotud oma maaga ja põlisrahvana on pärnulastel õigus oma kultuuri säilitamiseks, ning kohustus hoida oma maad ja elukeskkonda ka järeltulevatele põlvedele.

Valitsused peavad tagama, et vajaduse korral viiakse koostöös asjaomaste põlisrahvastega läbi uuringud selleks et hinnata kavandatava arendustegevuse sotsiaalset, vaimset, kultuurilist ja keskkonnamõju neile. Nende uuringute tulemusi peetakse tegevuste elluviimise põhikriteeriumiteks.

Valitsused rakendavad koostöös asjaomaste põlisrahvastega meetmeid, et kaitsta ja säilitada nende territooriumide keskkonda (ILO 169 artikkel 7).

Eeltoodust lähtudes teatame, et Meie, pärnulased, oma maa põlisrahvana, palume arvestada meie nõudmistega ja taotleme kõikide tööde ning tegevuste peatamist, kuniks meilt ei ole saadud vaba ja informeeritud nõusolekut.

Nõuame, et edaspidiste tegevuste ja tööde ettevalmistamisel, mis puudutab kaitsetööstuse ja laskemoonalao planeerimist, arvestatakse meie, Pärnumaa põlisrahva seisukohtadega.

Meie otsus Pärnumaa põlisrahvana on ühene. Teie praegune ja edaspidi planeeritavad tegevused seoses kaitsetööstuse ja laskemoonalao planeerimisega on selgelt meie õigusi rikkuv ja tuleb koheselt lõpetada kuni rikkumine saab kõrvaldatud!

Pärnumaa Põlisrahva esindusorganisatsiooni e-maili aadress, mille kaudu saab meiega edaspidi ühendust võtta on: parnumaakogu@gmail.com

Otsuse vastuvõtmisel osalesid Pärnumaa põlisrahva volitatud esindajad:

Valdeko Allik Tõstamaa kihelkonnast

Luule Vainikk Pärnu kihelkonnast

Lembit Künnapas Tori kihelkonnast